

Születésnap beszégetés

Dr. Jakubinyi György gyulafehérvári érsekkel

„Magasztalja lelkem az Urat!”

70. születésnapját ünnepli február 13-án, az Irgalmasság évében, a Házasság hetén, a Márton Áron-émlékév megnyitóját követően egy nappal Exc. és Ft. Msgr. Dr. Jakubinyi György, a Gyulafehérvári Főegyházmegegye érseke. Az alkalomból életének egyes állomásairól és az egyházmegye gondjairól faggattuk az egyházi előljárót.

– Mit jelent az Ön számára a születésnap? Általában mit jelentettek az eddigi születésnapjai? 70 év, sok vagy kevés?

– Keresztény ember számára a születésnap a hálaadás napja. Megköszönöm a jó ISTENnek, Teremtőmnek és jó Szüleimnek, hogy ISTEN munkatársaként életet adtak nekem 1946. február 13-án. Az élet Isten ajándéka, óvni kell, meg kell becsülni. De keresztény ember számára fontosabb a keresztelés napja, mert akkor lett Isten gyermeke, a mennyország örököse és az Anyaszentegyház tagja. Ezért Anyaszentegyházunk teljes búcsúval látja el a keresztelés évfordulóján akármilyen imaszöveggel megismételt keresztelési fogadásokat. Sajnos a legtöbb

keresztény nem is tudja, mikor keresztelték. Pedig ezt az évfordulót kellene igazán számon tartani. A téli időszak miatt március 3-án keresztelték meg a máramaroszigeti plébániatemplomban. Tehát három héttel voltam „kis pogány” ahogy akkor a még meg nem keresztelt újszülötteket nevezték.

– Máramaroszigeten született, szülővárosában végezte középiskolai tanulmányait is. Volt olyan pillanat (esemény, történet) gyermek- és fiatalkorában, amely egész további pályáját, hivatását meghatározta?

– Tizenhét éves koromban érettségiztem 1963-ban, mert akkor még a XI. osztály volt a végzős. Előttünk már a X. osztály végén érettségiztek. Megindokolás: „Pártunk és kormányunknak” minél előbb szüksége volt kommunista iskolát végzett értelmiségiekre! Utánunk vezették be a tizenkét kötelező tanévet európai mintára. Ezt a tizenhét esztendő töltöttem otthon szülővárosomban. Mivel bátyám három évvel idősebb volt, már ötéves koromban cipelt magával ministrálni. Mint minden ministráns gyermek, én is pap akartam lenni. Jóllehet a hívó szó később elhalványult, időnként vissza-visszatért. A végső döntést érettségi előtt másfél évvel hoztam meg. Ma már így mondanám: Győzött a kegyelem!

– Egy másik meghatározó dátum az Ön életében valószínűleg a Márton Áron püspök általi pappá szentelése volt 1969. április 13-án Gyulafehérváron, és gondolom, Márton Áron szellemisége, hagyatéka mai napig meghatározza életét, életművének jó

ismerője, és számtalanszor igehirdetéseiben is kitérhetett rá. Most éppen a Márton Áron-émlékév megnyitása következik. Mit jelent az Önnek mint magánszemélynek és Önnek mint utódnak Márton Áron?

– A papszentelés napja mindenki számára feledhetetlen. 1969. április 13-án tizenhatunkat szentelt pappá a gyulafehérvári székesegyházban Isten Szolgája Márton Áron püspök. Ő volt az egész országban az egyedüli római katolikus püspök, aki papokat szentelhetett.

Számunkra, a négy többségi magyar egyházmegyéből Gyulafehérvárra sereglett kispapok számára egyszerűen ő volt „a Püspök”. Ismertük hősiességét, szenvedéseit, kiállását a mindenkor üldözöttek mellett, küzdelmét a magyarság, de a törvényen kívül helyezett görögkatolikus román egyház fennmaradásáért is. Papszentelésem napján a Püspök úr a kertben fogadta a tizenhat újmisést családjaikkal, a zarándokokkal együtt. Amikor ránk került a sor, azt mondta Szüleimnek: Nagy tervem van fiúkkal. De nem magyarázta meg, hogy milyen. Mivel a sorban várakozók is hallották ezt a kijelentést, elterjedt a hír, hogy valamit akar a püspök ezzel az újmiséssel. Közben egy évet Szatmáron voltam kis zárdalelkész és titkár Ft. Sipos Ferenc szatmár-nagyváradai kormányzó úr mellett. Decemberben jött a távirat: Márton Áron püspök kéri, hogy a kormányzó úr engedje el titkárárt Rómába tanulmányokra, hogy majd végzés után újítsa meg a gyulafehérvári teológiai tanári kart, akik diplomások, de időközben kioregedtek. Ekkor tudtam meg, hogy mire vonatkozott Márton Áron püspök titokzatos kijelentése. Rómában négy év alatt ötöt végeztem, teológiai és biblikus licenciátust, majd hazatérve átvettem dr. Faragó Ferenc – már halott

volt – szentírás-tudományi katedráját. Mint szatmári egyházmegyei pap eszembe se jutott, hogy a nagy Püspök harmadik utódja leszek. A papszentelési jelmondatom a Szűzanya Szent Erzsébetnél tett látogatása alkalmával mondott hálaénekkezdő szava: Magnificat! Magasztalja lelkem az Urat! (Lk 1,46) Ehhez a jelmondatához hű maradtam segédpüspök és érsek koromban is. Ebben követtem II. Szent János Pál pápát, aki a Grignon de Montfort Szent Simon féle „Mária rabszolgasága” önfelajánló imát suttozta el primiciája napján, és onnan vette jelmondatát: „Egészen a Tied vagyok, ó Mária”, latinul Totus Tuus. És ehhez a jelmondatához mindvégig hű maradt: segédpüspök, érsek, bíboros és pápa korában is, mindhalálig! Isten Szolgája Márton Áron püspök harmadik utódjának lenni óriási felelősség és feladat. De megvan az út, az irányelvek, és amióta folyik a boldoggá avatási pere, mondhatom, megszereztük mint égi közbenjárót is.

– Az emlékévet ma nyitják meg Csíksomlyón, ugyanott, ahol Önt 1990. április 29-én püspökké szentelték. Mit jelent az Ön számára Csíksomlyó? Van esetleg Csíksomlyóhoz kapcsolódó különleges élménye?

– „Az én időmben” – hadd kezdjem úgy, mint az öregek – a kispapok nem utazgattak. A hat év gyulafehérvári teológia alatt (1963-1969) egyszer voltam Budapesten keresztapám jóvoltából. Egyszer voltam primicián, Nagymajtényban.

Csíksomlyóról sokat olvastam, mert boldogult Édesapám ferences terciárius volt, és olvasta a ferences sajtót (Katolikus Világ, Kolozsvár). Én persze már csak a régi évfolyamokat olvashattam, mivel 1946-ban születtem. De sóvágó aknasugatagi nagyszüleim jártatták

a kolozsvári ferences és a szatmári jezsuita Szív újságot is. Én pedig az ötvenes években ezeket olvashattam a nagyszülői házban, Aknasugatagon. Így történt, hogy először Csíksomlyóra Ft. Bálint Lajos csíkszentdomokosi plébános vitt el. 1974-1992 között tanítottam a gyulafehérvári Hittudományi Főiskolán minden szentírási tárgyat (beleértve a szentírási héber/zsidó és görög nyelvet is). A csíkszentdomokosi plébános meghívott triduumot tartani és a búcsút is. Hétfőn bejelentette: Hétfő a papok heti „szabadnapja”. Körülhordoz Csíkban, mit szeretnék látni? Nem volt nehéz választás: Csíksomlyót, amelyről annyi szépet olvastam a régi ferences sajtóban, de még nem voltam ott! Így történt, hogy 1975. augusztus 9-én voltam először Csíksomlyón, miséztünk is. Nem sejtettem, hogy tizenöt év múlva ott fogjak püspökké szentelni. A püspök-kinevezési bullában benne van az, hogy a kinevezés után három hónapon belül köteles magát felszenteltetni a Pápával közösségben álló püspökkel. Ennyi. A Caeremoniale Episcoporum (LEV 22008) csak javasolja, de nem írja elő, hogy megyéspüspököt az érseke, segédpüspököt a megyéspüspöke szentelje. Mivel kinevezésemkor Dr. Jakab Antal nyugalmazott megyéspüspök, apostoli kormányzó volt, a kinevezett új megyéspüspök, Bálint Lajos még nem volt beiktatva, kompromisszumos megoldást választottam: szentelőnek meghívtam a kelet-európai utazó Nunciust, *Francesco Colasuonnót*, a két társszentelőnek pedig a leköszönő és beköszönő gyulafehérvári (erdélyi) püspököket, *Dr. Jakab Antalt* és Bálint Lajost. Döntésem miatt komolyabb tiltakozást nem is kaptam. Mivel rám bízta a püspökszentelés helyét is, Csíksomlyót választottam. Itt „dobog a főegyházmegye

szíve” szoktam hangsúlyozni. Nagyon is talált jelmondatomhoz is a hely: Magasztalja lelkem az Urat!

– 22 éve áll a főegyházmegye élén. Hogy látja, melyek az egyházmegye legfőbb gondjai? Miben különböznek esetleg a 22 évvel ezelőtti problémáktól? Különböznek a világegyház gondjaitól?

– Akérdés nagyon bonyolult. Részletesen nem is lehet megválaszolni néhány mondatban. Az alkalom adta szűk keretre szorítkozom. Főegyházmegyénk 1991. augusztus 5-től közvetlen a Szentszéknek alárendelt érsekség, tehát független a bukaresti római katolikus metropolita érsekségtől, része a Romániai Katolikus Püspökök Konferenciájának (CER = Cofrentia Episcoporum Romániáé), az ország pedig része az Európai Uniónak. Ebből adódik helyzetünk: mind az ország, mind a földrész, Európa krízisei többé-kevésbé ránk is hatnak. A legnagyobb kérdés a kivándorlás. Románia hárommillió polgára vendégmunkás Nyugaton, de ebből legtöbb félmillió a magyar vendégmunkás, akik elsősorban Magyarországon, de nyugatabbra is keresnek megélhetést. Mellékjelenségek: öregekre bízzák a gyermekeket, akiket azután az állam gondozására adnak. Ha itthon marad a feleség a gyermekekkel, gyakori a család szétzillesztése, válás stb. Nemzetmentésről van szó, amit a történelmi magyar egyházak nem tudnak egyedül felvállalni a civilszervezetek, elsősorban az RMDSZ nélkül. Itt csak az összefogás segíthet. Nagy kérdés az elvilágiasodás (szekularizáció). A hagyományosan keresztény/katolikus egyházközségek a hazatérő vendégmunkások hatására felhagynak a vallásgyakorlással. Számunkra marad a szentpáli elv: „Hirdesd az evangéliumot, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan.

Érvelj, ints, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel.” (2 Tim 4,2)

– 2016 az Irgalmasság éve a katolikus egyházban. Hogy látja, miért fontos napjainkban az irgalmasság?

– Az Irgalmasság éve Ferenc Szentatyánk szívügye. Ezért hirdette meg, és ezért tesz annyit érte, hogy mindenütt a világon megéljük. Egyszerűen szólva arról van szó, hogy Isten irgalmasságát kisdjük, egyeztessük az igazságossággal, és mindenkit felszólítsunk: térjen vissza tékozló fiúként a Mennyei Atya keblére. Természetesen, Szent Fia mellett mindig ott van az Irgalmasság Anyja, a mi Segelő Csíksomlyói Szűz Máriánk! A megtérés lehetősége mindig fennáll halálunk órájáig. De jó azt újra és újra átélni a búcsújárás, a jól végzett szentgyónás alkalmával.

– Ön tudományos munkát végző emberként lett a Főegyházmegye vezetője. Jut még idő tudományos tevékenységre, kutatásra? Melyek a további tervei?

– Életbevágó kérdés, őszinte választ vár. Idézem az osztrák mondást: Die Infel löscht die Wissenschaft! Magyarul: A püspöksüveg kioltja a tudományt. Magyarázat: Az infula, a latin püspöksüveg hasonlít gyermekkorom sekrestyébáncsijának magas gyertyaoltó botjához, amelynek végén bádogsüveg volt. Ezt ráhúzta az elérhetetlen magasságban égő gyertyára, és a süveg kioltotta. Mivel a gyertyaoltó bádogsüveg hasonlított a püspöki süveghez, az infulához, ezért találták ki ezt a nem éppen jámbor közmondást. Gyakorlatilag azt jelentette: Ha valakire ráteszik a püspöksüveget, vagyis püspökké szentelik, a fejében levő tudományt kioltja a süveg, mert többé nincs ideje a továbbképzésre. Alkalmazzuk az én esetemre: 1974-1992 között tanítottam a főiskolán. Utolsó két

évben már segédpüspök voltam. Érthető, hogy a sokoldalú püspöki feladat lehetetlenné tette a továbbképzést. Hát ezt akarja az osztrák közmondás kifejezni. És igaz van. Ha még megjelenek tudományos fórumokon, akkor a múltból élek. Előveszem egyik-másik régi tanulmányomat, esetleg átfofodom, és azzal előlépek. De tudományos fellépéseimet a lehetőségek szerint lemondtam.

Daczó Katalin

Ferenc Szentatyánkat követve én is kérelem fordulok az olvasókhöz: Imádkozzatok érettem, hogy amíg tehetem, a jó Isten áldásával, a Csíksomlyói Szűzanya segítségével és Kis Szent Teréz oltalmában tudjak eleget tenni főpásztori kötelességeimnek. Cserében szívből megáldalak Titeket, Mindnyájatokat.

Nagy szeretettel

Jakubinyi György érsek
örmény apostoli kormányzó

(Hargita népe 2016. február 12.)

**Szólj, tégy, törekedj, hass,
Világra ne hallgass,
Ha dicsér, ha gyaláz;
Mit tartasz igaznak,
Szolgálj híven annak,
S csak erre vigyázz!**

Gyulai Pál

